

5. Мартинюк Ольга. Глобальна буря насувається: чому 2026-й може стати ще гіршим за кризу 2008 року. Радіо Трек. 18 вересня 2025. URL: https://radiotrek.rv.ua/news/globalna-burya-nasuvaietsya-chomu-2026-y-mozhe-stati-shche-girshim-za-krizu-2008-roku_351292.html.

Строцак Д. В., канд. екон. наук Левкович О. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Повномасштабна війна стала безпрецедентним викликом для фінансової системи України, спричинивши значні макроекономічні дисбаланси, зростання бюджетного дефіциту та підвищення ризиків фінансової нестабільності. Водночас кризові умови стимулювали адаптацію фінансових інститутів, прискорення цифровізації та пошук нових механізмів фінансового забезпечення економіки. У цих умовах формування ефективної стратегії розвитку фінансової системи набуває критичного значення.

Війна спричинила різке зростання державних витрат, насамперед на оборону та соціальну підтримку населення, що призвело до суттєвого збільшення бюджетного дефіциту, зростання державного боргу, залежності від міжнародної фінансової допомоги та переорієнтацію бюджетних ресурсів на пріоритетні потреби. В той же час банківська система продемонструвала відносну стійкість завдяки попереднім реформам через зростання частки проблемних кредитів, скорочення кредитування бізнесу, підвищення ролі державних банків, активне впровадження цифрових банківських сервісів, тиск на валютний курс, валютні обмеження, зниження інвестиційної активності, скорочення прямих іноземних інвестицій, зниження довіри інвесторів підвищення інфляційних ризиків та зростання ролі держави у фінансуванні економіки.

Можна виділити наступні стратегічні напрями розвитку фінансової системи, а саме:

1. Забезпечення макрофінансової стабільності через контроль інфляції, зниження бюджетного дефіциту, оптимізацію державного боргу, посилення координації монетарної та фіскальної політики.

2. Реформування державних фінансів через підвищення ефективності бюджетних витрат, цифровізацію фінансового управління, прозорість та підзвітність та боротьбу з корупцією.

3. Розвиток банківської системи через стимулювання кредитування реального сектору, зменшення частки проблемних активів, підтримку ліквідності банків та розвиток фінансових технологій (FinTech).

4. Залучення інвестицій та міжнародна фінансова інтеграція через створення сприятливого інвестиційного клімату, страхування воєнних ризиків, розвиток державно-приватного партнерства та інтеграцію до фінансових ринків ЄС.

5. Розвиток ринку капіталу через створення ефективної фондової інфраструктури, залучення внутрішніх інвесторів, розвиток інструментів довгострокового фінансування та підвищення фінансової грамотності населення.

6. Цифровізація фінансової системи через розвиток електронних платежів, впровадження цифрових валют, використання технологій блокчейн та кібербезпеку фінансових систем.

7. Фінансове забезпечення повоєнного відновлення через створення спеціальних фондів відновлення, залучення міжнародних грантів і кредитів, розвиток інфраструктурних проєктів та стимулювання малого та середнього бізнесу.

8. Соціальна орієнтація фінансової політики через підтримку вразливих верств населення, розвиток системи соціального страхування, забезпечення доступу до фінансових послуг та зниження рівня бідності.

Реалізація цих напрямів покликана створити стійку, прозору та ефективну фінансову екосистему, інтегровану в європейський простір. У повоєнний період особливого значення будуть набувати: відбудова інфраструктури, модернізація економіки, розвиток інноваційних секторів, інтеграція до Європейського Союзу, формування стійкої фінансової системи.

Фінансова система України в умовах війни зазнала суттєвих трансформацій, проте зберегла базову стабільність. Стратегічні напрями розвитку фінансової системи України, згідно зі Стратегією розвитку фінансового сектору, спрямовані на забезпечення макрофінансової стабільності, європейську інтеграцію, підтримку економічного відновлення та діджиталізацію. Ключовими цілями є довіра до

ринку, захист прав споживачів, підвищення інституційної спроможності регуляторів та фінансова інклюзія. Стратегічні напрями її розвитку мають бути спрямовані на забезпечення макрофінансової рівноваги, активізацію інвестицій, цифровізацію та інтеграцію до міжнародного фінансового простору. Успішна реалізація цих напрямів створить передумови для ефективного повоєнного відновлення та довгострокового економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Одношевна О., Міньковська А., Саванчук, Т. Антикризове управління як елемент удосконалення системи економічної безпеки в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. №49. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-9>.

Устименко В. В., д-р екон. наук Джусов О. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ІНВЕСТИЦІЙНІ РИЗИКИ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ ТА МЕТОДИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

Сучасному світу притаманна значна кількість та інтенсивність криз, економічних, соціальних, політичних. Наслідками є послаблення соціальних функцій держави як інституту фінансового забезпечення життєдіяльності населення. Знижується рівень соціальної допомоги, пенсій. Бюджетний дисбаланс у контексті соціальних виплат необхідно вирівнювати, на допомогу у цьому приходять недержавні пенсійні фонди, які у багатьох країнах світу частково або повністю виконують функцію забезпечення пенсійних виплат населенню. Ключовими функціями недержавних пенсійних фондів є акумуляція заощаджень громадян у працездатному віці з метою здійснення виплат у пенсійному віці [1, с. 251]; інвестування накопичених активів у визначені фінансові інструменти. Недержавні пенсійні фонди відносяться до найбільш консервативних інвесторів, інвестиційна діяльність яких має відповідати жорстким вимогам. В Україні діяльність недержавних пенсійних фондів регулюються Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення», та іншими нормативно-правовими актами.